

ВИВЧЕННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ТА СУДОВО-ФАРМАЦЕВТИЧНИХ НОРМ У СИСТЕМІ ОБІГУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Шаповалов Валерій Володимирович,

д-р фарм. наук, проф.,
головний спеціаліст відділу з питань
спецперевірок та фармації
Управління охорони здоров'я ХОДА,
Україна, м. Харків
Scopus 7102151017;
ORCID 0000-0002-6696-6380
e-mail: pharm_law@ukr.net

Шаповалов Валентин Валерійович,

канд. фарм. наук, д-р філософії,
доц., доцент кафедри медичного та
фармацевтичного права, загальної і клінічної
фармації, Харківська медична академія
післядипломної освіти,
Україна, м. Харків
ORCID 0000-0002-9329-0195
e-mail: pharm_law@ukr.net

Шаповалова Вікторія Олексіївна,

д-р фарм. наук, проф.,
завідувач кафедри медичного та
фармацевтичного права, загальної
і клінічної фармації,
Харківська медична академія
післядипломної освіти,
Україна, м. Харків
ORCID 0000-0003-4770-7292
e-mail: pharm_law@ukr.net

Омельченко Володимир Олександрович,

здобувач кафедри медичного та
фармацевтичного права, загальної
і клінічної фармації,
Харківська медична академія
післядипломної освіти,
Україна, м. Харків
ORCID 0000-0002-7623-9531
e-mail: pharm_law@ukr.net

Розглянуто міждисциплінарні зв'язки кримінально-правових норм, судової фармації та відповідальності спеціалістів медицини і фармації при здійсненні обігу лікарських засобів у закладах охорони здоров'я. Приклади із судово-фармацевтичної практики свідчать про те, що порушення спеціалістами медицини й фармації порядку обігу лікарських засобів відповідно до чинного законодавства України має причинно-наслідкові зв'язки з погіршенням життя і здоров'я пацієнтів. Вивчення фармацевтичного права сприятиме підвищенню рівня правової культури та правосвідомості у ланцюзі правовідносин «лікар-пацієнт-провізор» при здійсненні обігу лікарських засобів різних клініко-фармакологічних, класифікаційно-правових і номенклатурно-правових груп.

Ключові слова: міждисциплінарні зв'язки; кримінальне право; судова фармація; обіг; лікарські засоби.

Постановка проблеми. Повсякденна діяльність спеціалістів медицини та фармації пов'язана з організацією обігу лікарських засобів (ЛЗ) різних класифікаційно-правових (КПГ) і номенклатурно-правових (НПГ) груп [1; 5], що мають різний профіль безпеки і при зловживанні можуть по-різному впливати на здоров'я та життя пацієнта. Судова фармація, що є складовою медичного та фармацевтичного права, спирається на судово-фармацевтичну практику в системі обігу ЛЗ різних КПГ і НПГ у закладах охорони здоров'я. Проте судово-фармацевтична практика фіксує випадки нелегального обігу заборонених в Україні психоактивних речовин (первітин, амфетамін, меткатінон, катінон та ін.) кустарного виготовлення на основі ЛЗ різних КПГ і НПГ [8]. Отже, судово-фармацевтичні дослідження у ланцюзі правовідносин «лікар – пацієнт – провізор» щодо правопорушень в організації обігу ЛЗ у закладах охорони здоров'я все ще не втратили своєї актуальності.

Актуальність теми. Спеціалісти фармації та медицини повинні володіти сучасними знаннями з основ правознавства – загальної теорії держави і права та кримінально-правових норм, що охоплюються міжгалузевими категоріями, походження яких від початку стало можливим завдяки розвитку відповідних знань у сфері сучасних юридичних, медичних і фармацевтичних наук, а саме: конституційного, цивільного, сімейного, господарського, фінансового, митного, фармацевтичного, медичного, кримінального й адміністративного права, організації фармацевтичної справи, судової фармації, криміналістики, кримінології, технології ліків та фармакології тому, що саме організація обігу ЛЗ всіх КПГ і НПГ знаходиться у площині міждисциплінарних і міжгалузевих

проблем з урахуванням особливостей їх об'єктів і завдань цих наук. При цьому основні й суттєві ознаки вказаних категорій і понять у цих науках повинні бути похідними від основних і суттєвих ознак, що розробляються й формулюються наукою кримінального права [7; 13]. Удосконалення нормативно-правового регулювання обігу ЛЗ в Україні стосується питань кримінально-правової, адміністративної та дисциплінарної відповідальності спеціалістів фармації й медицини при призначенні та відпуску ЛЗ. Нераціональне вживання ЛЗ може супроводжуватися розвитком станів залежності від медикаментів (наркотична, алкогольна тощо). Також ЛЗ у нелегальному обігу можуть бути застосовані у злочинних цілях або модифіковані до заборонених в Україні наркотичних засобів чи психотропних речовин. Дослідження зазначених проблем знаходиться у площині міждисциплінарних причинно-наслідкових зв'язків фармацевтичних, медичних та юридичних наук.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На фоні постійного змінення й доповнення фармацевтичного законодавства та нормативно-правових актів у сфері охорони здоров'я правоохоронними органами України в КЗОЗ та аптеках комунальної й іншої форми власності фіксуються порушення правил обігу ЛЗ таких КПП: наркотичні, психотропні, прекурсори, отруйні, сильнодіючі, комбіновані ЛЗ. Разом із тим удосконалення нормативно-правового регулювання обігу ЛЗ різних КПП і НПП в Україні [6; 12] стосується кримінально-правової, адміністративної та дисциплінарної відповідальності провізора, зокрема при відпуску ЛЗ, які можуть бути застосовані у злочинних цілях або знаходяться у причинно-наслідкових зв'язках з розвитком стану залежності від медикаментів (наркоманія, психоневрологічні розлади та ін.).

Мета дослідження – проаналізувати міждисциплінарні зв'язки при застосуванні норм кримінального права та судової фармації в системі обігу ЛЗ різних КПП і НПП у закладах охорони здоров'я.

Виклад основного матеріалу. Основою дослідження стали звернення громадян на «гарячу лінію» Управління охорони здоров'я Харківської обласної державної адміністрації (УОЗ ХОДА) впродовж 2012–2016 рр.; закони України,

нормативно-правові документи, що регламентують правила обігу ЛЗ; вироки судів щодо кримінально-правової відповідальності провізора. При цьому використовувалися методи документального, нормативно-правового та судово-фармацевтичного аналізу.

За результатами аналізу наукових публікацій і матеріалів щорічних міжнародних науково-практичних конференцій (I–XII), присвячених розвитку медичного та фармацевтичного права, судової фармації, технології ліків та організації фармацевтичної справи, встановлено міжгалузеві й міждисциплінарні зв'язки кримінального права, криміналістики, кримінології та інших наук кримінально-правового циклу з судово-фармацевтичними дослідженнями у сфері обігу ЛЗ всіх КПП і НПП. Зокрема встановлено, що під час обігу ЛЗ з психоактивними властивостями на етапі відпуску, контролю якості та виписування рецептів, а також незареєстрованих або фальсифікованих ЛЗ внаслідок неналежного виконання спеціалістами фармації своїх професійних обов'язків виникають кримінально-правові ризики [2].

Так, згідно зі статтями 140, 305–321.1 ККУ встановлено кримінальну відповідальність спеціалістів фармації за порушення правил обігу ЛЗ всіх КПП і НПП або за збут фальсифікованих ЛЗ. Судово-фармацевтичні дослідження вказують на те, що експертами, оперативними співробітниками поліції слідчими й суддями по-різному оцінюються дії громадян (провізорів, лікарів) та злочинців, пов'язані зі злочинною діяльністю під час обігу ЛЗ, що були предметом злочину [4]. Крім того, є приклади із судово-фармацевтичної практики (1-2), коли при провадженні господарської діяльності, пов'язаної з обігом ЛЗ, в аптеках і закладах охорони здоров'я спеціалісти медицини й фармації не дотримуються вимог Ліцензійних умов, унаслідок чого порушуються правила обігу ЛЗ на всіх етапах, що може спричинити розвиток розладів здоров'я у пацієнтів (за судово-медичними критеріями оцінки віднесені до легких, середньої тяжкості та тяжких тілесних ушкоджень) [10].

Приклад 1. До прокуратури м. Харкова у листопаді 2004 р. звернулися громадяни з заявою про те, що лікарі офтальмологічної клініки «Е.» неналежно виконують свої професійні обов'язки внаслідок недбалого чи несумлінного до них ставлення, що призвело

до часткової або повної втрати зору 22 пацієнтів після проведених операцій з видалення катаракти [9]. У ході перевірки встановлено, що причиною втрати зору стало зараження очей пацієнтів інфекцією (синьогнійною паличкою), яка містилась у бутлях з фізіологічним розчином, виробленим американською фармацевтичною компанією. Постраждали пацієнти звернулися до адвокатів для подання скарги до Європейського суду з метою відшкодування спричиненої шкоди їх життю і здоров'ю.

Приклад 2. На «гарячу лінію» УОЗ ХОДА у березні 2016 р. звернулася гр. А. із скаргою на дії провізора У. в аптеці. На її думку, вказаний провізор неналежно виконав свої професійні обов'язки внаслідок недбалого чи несумлінного до них ставлення, що могло призвести до тяжких наслідків для хворої: провізор замість 1 % тетрациклінової мазі для очей відпустила гр. А. 3 % тетрациклінову мазь, яка призначена тільки для зовнішнього застосування. Крім того, вміст діючої речовини (тетрацикліну) у відпущеному ЛЗ перевищено у три рази, що також є небезпечним для офтальмології.

Наведені приклади свідчать про те, що спеціалістами медицини і фармації було порушено Закон України «Про лікарські засоби», наказ МОЗ України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібною торгівлі лікарськими засобами» № 723 від 31.10.2011 р., а саме п. 3.1.4 (ліцензіат повинен мати кваліфікований персонал з практичним досвідом роботи у кількості, достатній для забезпечення належного виконання всіх завдань, пов'язаних з його діяльністю) [11]. На наш погляд, наведені приклади мають ознаки злочинів, передбачених статтями 128 і 140 ККУ, які повинні бути предметом міждисциплінарного вивчення, що впливає на формування кримінально-правових норм.

Разом із тим вплив на формування кримінально-правової норми мають: доктрина кримінального права (об'єкт злочину, причинний зв'язок між діянням та суспільно небезпечним наслідком); слідча та судова практика; судово-фармацевтична, судово-медична, судово-наркологічна, судово-психіатрична та експертно-криміналістична практика; рішення Верховного Суду України з приводу неоднакового застосування судами касаційної інстанції одних і тих самих норм законів України про кримінальну відповідальність щодо подібних суспільно небезпечних діянь (ст. 145 КПКУ) [3]. У свою чергу, як відмічає Є. Є. Тонков, у сучасних умовах необхідно зосередити увагу на вивченні специфіки окремих галузей права в лінійному його вимірі, не ускладнюючи й без того складне явище. Виявлення системних міжгалузевих і

міждисциплінарних зв'язків між кримінальним правом і складовими медичного й фармацевтичного права (судова фармація, медичне та фармацевтичне законодавство, технологія ліків, організація фармацевтичної справи), формулювання теоретичних узагальнень, усунення суперечливості норм всередині однієї галузі права повинно бути першочерговим завданням сучасної правової науки, що сприятиме цілям підвищення ефективності правозастосування [14].

Висновки. Вивчено міждисциплінарні зв'язки норм кримінального права та судової фармації при здійсненні обігу ЛЗ різних КПП і НПГ в закладах охорони здоров'я. На підставі аналізу судово-фармацевтичної практики доведено, що порушення спеціалістами медицини і фармації порядку обігу лікарських засобів має причинно-наслідкові зв'язки з погіршенням життя і здоров'я пацієнтів. Застосування норм кримінального права та судової фармації сприятиме підвищенню рівня правової культури та правосвідомості у ланцюзі правовідносин «лікар-пацієнт-провізор» при здійсненні обігу ЛЗ.

Список літератури:

1. Абросимов О. С. Судова фармація: характеристика адміністративних правопорушень, які можуть бути застосовані до спеціалістів фармації. *Український вісник психоневрології*. 2010. Т. 18, вип. 2 (63), додаток. С. 60–63.
2. Байда А. О. Фармацевтичне законодавство: незаконна фармацевтична діяльність як спосіб посягання на життя і здоров'я пацієнтів. *Український вісник психоневрології*. 2010. Т. 18, вип. 2(63), додаток. С. 49–50.
3. Борисов В. І. Нормативне зазначення закону про кримінальну відповідальність у контексті новел кримінального процесуального законодавства України. *Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* (Харків, 9-10 жовт. 2014 р.). Харків: Право, 2014. С. 326–330.
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III, станом на грудень 2016. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page>.
5. Науково-методичні рекомендації для аудиторної та самостійної роботи з питань інтернатури за спеціальністю «Загальна фармація» / В. О. Шаповалова, В. В. Шаповалов, О. В. Галацан та ін. Харків: Фактор, 2013. 260 с. (Серія «Медичне та фармацевтичне право»).
6. Нормативно-правове регулювання обігу безрецептурних лікарських засобів в Україні / В. О. Радіонова, В. В. Шаповалов, В. О. Шаповалова, Д. В. Москаленко. *Теоретико-правові засади формування сучасного медичного права в Україні: четверта всеукр. наук.-практ. конф.*, 27 листоп. 2015 р. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2015. Т. 1. С. 37–41.
7. Панов М. І. Системний підхід у дослідженні науки кримінального права та її міждисциплінарних зв'язків. *Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* (Харків, 9–10 жовт. 2014 р.). Харків: Право, 2014. С. 7–13.
8. Петренко В. О. Рецептурно-фармацевтичний довідник: безрецептурні лікарські

засоби із психоактивними речовинами. Фармацевтичне право в безпечному самолікуванні. Лікарські засоби, які відпускаються без рецепта лікаря. Харків: Скорпіон, 2010. Гл. 10. С. 959–1148.

9. Полишко Л. Пациенты «Эксимера» идут в Европейский суд. *Сегодня.ua*. 12.10.2010. URL: <http://www.segodnya.ua/ukraine/patsienty-eksimera-idut-v-evropejskij-cud.html>.

10. Про затвердження Інструкції про проведення судово-медичної експертизи: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 р. № 6, станом на червень 2016 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0254-95>.

11. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібною торгівлі лікарськими засобами: наказ МОЗ України від 31.10.2011 р. № 723, станом на грудень 2016 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1420-11>.

12. Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби і виробу медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків та вимог-замовлень: наказ МОЗ України від 19.07.2005 р. № 360, станом на грудень 2016 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0782-05>.

13. Тацій В. Я. Передне слово. *Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 9–10 жовт. 2014 р.). Харків: Право, 2014. С. 3–6.

14. Тонков Е. Е., Синенко В. С. Методологические подходы к построению системы права. *Научные ведомости Белгородского государственного университета*. (Серия: Философия. Социология. Право). 2016. № 10 (231), вып. 36. С. 135–147.

References:

1. Abrosymov, O.S., Verkhusha, O.O. (2010). Sudova farmatsiia: kharakterystyka administratyvnykh pravoporushen', iaki mozhut' buty zastosovani do spetsialistiv farmatsii [Forensic Pharmacy: description of administrative offenses, which can be applied to pharmacy experts]. *Ukrains'kyj visnyk psyhonevrolohii – Ukrainian journal Psychoneurology*. Vol. 18, issue 2, dodatok, 60-63 [in Ukrainian].

2. Bajda, A.O. (2010). Farmatsevtichne zakonodavstvo: nezakonna farmatsevtichna diial'nist' iak sposib posiahannia na zhyttia i zdorov'ia patsientiv [Pharmaceutical legislation: illegal pharmaceutical activity as a way to attack the lives and health of patients]. *Ukrains'kyj visnyk psyhonevrolohii – Ukrainian journal Psychoneurology*. Vol. 18, issue 2, dodatok, 49-50 [in Ukrainian].

3. Borysov, V.I. (2014). Normatyvne oznachennia zakonu pro kryminal'nu vidpovidal'nist' u konteksti novel kryminal'noho protsesual'noho zakonodavstva Ukrainy [Normative indication of the law on criminal liability in the context of stories criminal procedural legislation of Ukraine]. *The science of criminal law in the system of interdisciplinary connections: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, 9-10 zhovt-proceedings of the international. Sciences-pract. conf. Oct 9-10. Kharkiv: Pravo, 326-330 [in Ukrainian].

4. Kryminal'nyj kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 № 2341-III [The criminal code of Ukraine: Law of Ukraine of 05.04.2001 No. 2341-III]. zakon3.rada.gov.ua. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page>.

5. Shapovalova, V.O., Shapovalov, V.V., Halatsan, O.V. et al. (2013). Naukovo-metodychni rekomendatsii dlia audytornoj ta samostijnoj roboty z pytan' internatury za spetsial'nistiu «Zahal'na farmatsiia» [Scientific guidelines for classroom and self-study internship on specialty «General pharmacy»]. Kharkiv: Faktor [in Ukrainian].

6. Radionova, V.O., Shapovalov, V.V., Shapovalova, V.O., Moskalenko, D.V. (2015). Normatyvno-pravove rehuliuвання obihu bezretseptnykh likars'kykh zasobiv v Ukraini [Legislative regulation of OTC medicines in Ukraine]. *Teoretyko-pravovi zasady formuvannia*

suchasnoho medychnoho prava v Ukraini – Theoretical and legal basis of the formation of modern medical law in Ukraine: Fourth All-Ukrainian. nauk. and practical. conf., Nov. 27. Poltava: TOV «Firma «Tekhservis». Vol. 1, 37–41 [in Ukrainian].

7. Panov, M.I. (2014). Systemnyj pidkhid u doslidzhenni nauky kryminal'noho prava ta ii mizhdystsyplinarnykh зв'язkiv [The systems approach to the study of science of criminal law and its interdisciplinary connections]. *Nauka kryminal'noho prava v systemi mizhdystsyplinarnykh зв'язkiv – The science of criminal law in the system of interdisciplinary connections materials between drug. nauk. and practical. conf. Oct 9-10. Kharkiv: Pravo, 7–13 [in Ukrainian].*

8. Petrenko, V.O. (2010). Retsepturno-farmatsevtychnyj dovidnyk: bezretsepturni likars'ki zasoby iz psykhoaktyvnymy rehovynamy [Prescription Pharmaceutical Directory: OTC medicines with substance]. *Farmatsevtychne pravo v bezpechnomu samolikuvanni. Likars'ki zasoby, iaki vidpuskaiut'sia bez retsepta likaria – Pharmaceutical Law in safe self. Medicines that are dispensed without prescription. Kharkiv: Skorpion, Chapt. 10, 959–1148 [in Ukrainian].*

9. Polyshko, L. (2010). Patsyenty «Eksymera» ydut v Evropejskij sud [Patsyenty «excimer» ydut Evropejskyy in court]. *Segodnya.ua*. URL: <http://www.segodnya.ua/ukraine/patsyenty-ekcimer-a-idut-v-evropejskij-cud.html> [in Ukrainian].

10. Pro zatverdzhennia Instruksii pro provedennia sudovo-medychnoi ekspertyzy: Nakaz Ministerstva okhorony zdorov'ia Ukrainy vid 17.01.1995 № 6 [About approval of the Instruction about carrying out is judicial-medical examination: the order of the Ministry of health of Ukraine dated 17.01.1995 No. 6]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0254-95>.

11. Pro zatverdzhennia Litsenzijnykh umov provadzhennia hospodars'koi diial'nosti z vyrobnytstva likars'kykh zasobiv, optovoi, rozdrubnoi torhivli likars'kymy zasobamy: Nakaz Ministerstva okhorony zdorov'ia Ukrainy vid 31.10.2011 № 723 [On approval of the license conditions of the business of drug manufacturing, wholesale and retail sale of medicines : the order of the Ministry of health of Ukraine dated 31.10.2011 No. 723]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1420-11>.

12. Pro zatverdzhennia Pravyl vypysuvannia retseptiv ta vymoh-zamovlen' na likars'ki zasoby i vyrobny medychnoho pryznachennia, Poriadku vidpusku likars'kykh zasobiv i vyrobiv medychnoho pryznachennia z aptek ta ikh strukturykh pidrozdiliv, Instruksii pro poriadok zberihannia, obliku ta znyschennia retsepturnykh blankiv ta vymoh-zamovlen': Nakaz Ministerstva okhorony zdorov'ia Ukrainy vid 19.07.2005 № 360 [On approval of writing prescriptions and requirements of orders for medicines and medical products Procedure dispensing of medicines and medical supplies from pharmacies and their structural units, Instruction on storage, recording and disposal of prescription forms and the requirements of orders: the order of the Ministry of health of Ukraine dated 19.07.2005 No. 360]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0782-05>.

13. Tatsij, V.Ya. (2014). Perednie slovo [Foreword]. *Nauka kryminal'noho prava v systemi mizhdystsyplinarnykh зв'язkiv: materialy mizh nar. nauk.-prakt. konf. 9-10 zhovt. – The science of criminal law in the system of interdisciplinary connections materials between drug. nauk. and practical. conf. Oct 9-10. Kharkiv: Pravo, 3–6 [in Ukrainian].*

14. Tonkov, E.E., Synenko, V.S. (2016). Metodolohycheskye podkhody k postroenyiu systemy prava [Methodological approaches to law system construction] *Nauchnye vedomosti BelGU – Scientific sheets of BelSU. Serija Medicina. Farmacija, 10 (231), issue 36 [in Russian].*

Шановалов В. В., Шановалов В. В., Шановалова В. А., Омельченко В. А. Изучение междисциплинарных связей криминально-правовых и судебно-фармацевтических норм в системе оборота лекарственных средств.

Рассмотрены междисциплинарные связи уголовно-правовых норм, судебной фармации и ответственности специалистов медицины и фармации при осуществлении оборота лекарственных средств в учреждениях здравоохранения. Примеры из судебно-фармацевтической практики свидетельствуют о том, что нарушение специалистами медицины и фармации порядка оборота лекарственных средств согласно действующему законодательству Украины имеет причинно-следственные связи с ухудшением жизни и

здоровья пациентов. Изучение фармацевтического права будет способствовать повышению уровня правовой культуры и правосознания в цепочке правоотношений «врач-пациент-провизор» при осуществлении оборота лекарственных средств различных клинико-фармакологических, классификационно-правовых и номенклатурно-правовых групп.

Ключевые слова: междисциплинарные связи; уголовное право; судебная фармация; оборот; лекарственные средства.

Shapovalov Valeriy V., Shapovalov Valentin V., Shapovalova Viktoriya A., Omelchenko Vladymyr A. The study of interdisciplinary connections of criminal law and forensic pharmacy in the system turnover of medical drugs.

In the article the interdisciplinary connections criminal law, forensic pharmacy and responsibility of medicine and pharmacy specialist's in the turnover of medical drugs in health facilities. Examples of forensic pharmaceutical practice evidence that the abuse specialists of medicine and pharmacy turnover of medical drugs in accordance with the current legislation of Ukraine have the causal relationship with the deterioration of the life and health of patients. The study of pharmaceutical law will increase the level of legal culture and legal awareness in the chain relationship «doctor-patient-pharmacist» in the turnover of medical drugs of different pharmacological clinical, legal classification and nomenclature legal groups.

Keywords: interdisciplinary relations; criminal law; forensic pharmacy; turnover; medical drugs.

